СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Елисавета Вълчинова-Чендова (ИИИзк – БАН)
проф. направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

за дисертационния труд на

СТЕФАНИЯ КРАСИМИРОВА ЯНКОВА

на тема

ХАРАКТЕРНИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СОНАТИТЕ ЗА ВИОЛА И ПИАНО ОТ ПАУЛ ХИНДЕМИТ И ДМИТРИЙ ШОСТАКОВИЧ

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“,
проф. направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Научен ръководител: проф. д-р Стефан Жилков

ТВОРЧЕСКО ПРЕДСТАВЯНЕ

Стефания Янкова е откроряващо се име като изпълнител с активна концертна, звукозаписна и преподавателска дейност. От 2017 г. е водач на виоловата група в Симфоничния оркестър на БНР. Има клас по виола в НМУ „Любомир Пипков“ и е хоноруван преподавател в НМА „Проф. Панчо Владигеров“.

Първоначално учи цигулка в НМУ „Любомир Пипков“, на 13 години продължава музикалното си образование в класа по виола на проф. Джавид Джафер в Музикалното училище към Университета Билкент в Анкара. През периода 2005 –2009 г. е студентка в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ в класа

на проф. д-р Стефан Жилков. Специализира при проф. Томас Зелдиц във „Висше училище за музика и театър“ в Хамбург, както и в Университета за музика и приложни изкуства във Виена. Концертира активно с камерни ансамбли в България, Франция, Испания, Германия, Австрия, Кипър, Турция, Италия, Финландия, Чехия, Дания и др. Свири с концертиращи артисти, утвърдени имена, като Аугустин Дюме (цигулка), Жерар Косе (виола), Гари Хофман (виолончело), Франк Брале (пиано), Рафаеле Малоци (първа виола в камерен оркестър „Санта Чечилия“ Рим), Марио Хосен, Милена Молова, Хартмут Роде (виола). Музицира в зали като „Palau de la Musica Catalana“ в Барселона, зала „Дворжак“ в Прага, „Музикферайн във“ Виена. Участва на пестижни фестивали в България и чужбина. Участва в майсторските класове на проф. Майкъл Три (член-основател на „Гуарнери“ квартет), Елмар Ландерер (виолист от Виенска филхармония), проф. Волфганг Клос, проф. Кристиан Ойлер, Проф. Юрий Юров (член на създадения от Владимир Спиваков камерен ансамбъл „Московски виртуози“), проф. Зигфрийд Фюрлингер, Фолхард Щойде (концертмайстор на Виенска филхармония), Гавриел Липкинд, Гюнтер Пихлер (основоположник на „Албан Берг“ квартет) и други. От 2010 г. е степендиант на „Thomastik-Infeld – Wien“.

ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД И ХУДОЖЕСТВЕНОТВОРЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ

Дисертационният труд на Стефания Янкова е задълбочено изследване върху трите сонати за виола и пиано от Паул Хиндемит и последната творба на Дмитрий Шостакович – Соната за виола и пиано, опус 147 (1975). Задачата, която си поставя дисертантката, е *да бъдат описани интерпретаторските, техническите, апликатурните и щриховите особености в тези произведения,*

както и да бъдат направени подробни анализи и посочени някои препоръки в интерпретацията им.

Това определя и комплексния изследователски подход, включващ и субективния практически опит на авторка като изпълнител и педагог.

За да изведе характерните особености при изпълнението на сонатите през своя изпълнителски поглед, тя конкретно се спира на индивидуалния композиторски стил, обусловен и от историческия контекст на създаването на творбите, както и от музикалнокомпозиционния език на двамата автори. Както подчертава Стефания Янкова, предложените интерпретаторски решения са на базата на нейния личен изпълнителски опит с тези произведения както концертен, така и звукозаписен. Тук специално ще подчертая, че тя, заедно с пианистките Инес Симеонова и Ина Иванова – пиано, освен концертното им представяне, осъществява и записи за БНР на трите сонати от Хиндемит, като тя първа записва в БНР неговата трета соната.

Изследването съдържа увод, две глави, заключение, библиография, приноси на дисертационния труд, публикации по темата, художествена дейност, звукозаписна дейност и приложение, с общ обем от 157 страници, включително 132 нотни примера. Авторефератът в пълнота и коректно резюмира текста на дисертационния труд.

Структурата на труда следва стриктно логиката на изложението. Всяка творба е разгледана по сходен начин и този подход е много удачен: кратка история за създаването, формален анализ, особености, характерни за конкретното произведение, технически и интерпретационни проблеми, както и съвети за преодоляването им. Стиловите и формални анализи са прецизно направени. Открояват се задълбочената музикалнотеоретична подготовка на дисертантката, а интерпретационните ѝ анализи и препоръки я разкриват като зрял музикант с широки познания и богат репертоарен опит.

Със сигурност анализите на трите сонати за виола и пиано от Паул Хиндемит и Сонатата за виола и пиано от Дмитрий Шостакович ще бъдат полезни за изпълнителите и педагозите.

Изцяло приемам посочените седем приноса. Те извеждат реализирането на поставените задачи по отношение на аналитичния интерпретаторски подход, както и приноса ѝ на изпълнител с осъществените студийни записи на сонатите на Паул Хиндемит, като третата е първи студиен запис за звуковия фонд на БНР, в процеса на работа върху дисертационния труд са представени концертно трите произведения в залата на НМА на 8. и 18.02.2022.

Специално ще подчертая принос № 7: „Дисертационният труд би представлявал ценен ресурс за виолисти, които желаят да разширят репертоара си, като предоставя задълбочен анализ на произведенията и тяхната интерпретация“.

Приносна е и изпълнителската дейност на Стефания Янкова, посочената справка е за периода 2019 – декември 2024. Тя е много подробна, освен камерните ѝ изяви, в които представя произведения от различни автори и епохи, включва и участията ѝ със СО на БНР и други оркестри. А от приложената справка от БНР е видно, че има 53 студийни записа на камерноансамблови творби!

По темата на дисертационния труд има две публикации: „Характерни особености при изпълнението на Соната „Фантазия“, оп. 11, № 4 за виола и пиано от Паул Хиндемит в електронното издание „Музикален логос“ и „Изпълнителски особености в първа част от соната за виола и пиано, оп. 25, № 4 на Паул Хиндемит“ в електронното издание *Studentum opera scripta,* НМА (под печат). И двете издания са включени в реферетния списък на НАЦИД за научни публикации.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Имайки предвид избора на темата, подходът към нея и приносите при реализацията на поставените задачи и цели в дисертационния труд, както и богатата и стойностна художественотворческа дейност на **СТЕФАНИЯ ЯНКОВА**, убедено **предлагам да ѝ бъде присъдена за дисертационния труд на тема „Характерни особености при изпълнението на сонатите за виола и пиано от Паул Хиндемит и Дмитрий Шостакович“ образователната и научна степен „доктор“, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.**

София, 18.05.2025 г. *Проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова*